

УСТАНОВА “БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ АРХІЎ-МУЗЕЙ ЛІТАРАТУРЫ І МАСТАЦТВА”

ПАДАБЕД АЛЯКСАНДР СЯРГЕЕВІЧ
РЭЖЫСЁР, ЗАСЛУЖАНЫ АРТЫСТ КАЗАХСКОЙ ССР
16 САКАВІКА 1915 Г. – 10 ВЕРАСНЯ 1991 Г.

ФОНД № 291

ВОПС № 1

1958 г. – 1981 г.

МІНСК 2019

ЗМЕСТ

да воп. № 1

ф. 291

№№	Назва раздзелаў	№ спраў	№ стар. воп.
	ПРАДМОВА		
1.	ДАКУМЕНТЫ ТВОРЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ А.С. ПАДАБЕДА	1-11	1-2
2.	ПЕРАПІСКА І ДАКУМЕНТЫ ДА БІЯГРАФІІ А.С. ПАДАБЕДА	12-19	2-3
3.	ДАКУМЕНТЫ ПРА А.С. ПАДАБЕДА	20-26	3-4

Прадмова

Падабед Аляксандр Сяргеевіч нарадзіўся 16 сакавіка 1915 г. у в. Рэчкі Веткаўскага раёна Гомельскай вобласці. З 1921 г. да 1928 г. вучыўся ў школе г. Шклова. У 1928 г. яго бацька рэпрэсаваны і сасланы ў г. Яраслаўль. А.С. Падабед разам з сям'ёй пераехаў жыць да бацькі ў г. Яраслаўль, дзе працягнуў вучобу ў школе (1928-1930). Потым паступіў у Першы Ленінградскі медінстытут (выключаны з 2 курса) [1930], Кіраўскі дзяржаўны педінстытут імя У.І. Леніна (выключаны з 3 курса)*. У 1937 г. скончыў тэатральную студыю Рускага драматычнага тэатра ў г. Кіраве. З 1940 г. да чэрвеня 1941 г. працаваў акцёрам і рэжысёрам у Запалярным тэатры імя В.М. Пашэннай (г. Ігарка). У 1940 г. скончыў завочнае аддзяленне тэатразнаўчага факультэта Дзяржаўнага інстытута тэатральнага мастацтва імя А. Луначарскага. У 1942 г. скончыў Кіеўскае пяхотнае вучылішча. Удзельнік Вялікай Айчыннай вайны. Працаваў рэжысёрам у тэатрах Казахстана (Усць-Каменагорск, Цалінаград) (1945-1950), г. Чэркеска (1950-1952), г. Растова-на-Доне (1953-1955), г. Стаўрапаля (1955-1958), галоўным рэжысёрам Карагандзінскага рускага драмтэатра імя К.С. Станіслаўскага (1958-1964), тэатра імя Я. Коласа (1965-1967), Драматычнага тэатра Ціхаакеанскага флоту (Уладзівасток) (1967-1970). З 1970 г. – пенсіянер. З 1970 г. запрашалі на разовыя пастаноўкі ў тэатры Бабруйска, Горкага, Мурманска, кіраваў тэатральнай студыяй Палаца культуры Упраўлення бытавога абслугоўвання насельніцтва г. Віцебска.

Узнагароджаны: ордэнамі “Отечественной войны” I і II ступені, “Працоўнага Чырвонага Сцяга”, медалём “За адвагу”.

Заслужаны артыст КазССР (1962).

Памёр А.С. Падабед 10 верасня 1991 г. Пахаваны ў Віцебску на Мазурынскіх могілках.

Дакументы А.С. Падабеда паступілі ў БДАМЛІМ ад яго самога ў 1980, 1981 гг. У выніку навуковага апісання быў створаны вопіс № 1, сфарміравана 26 спраў (77 дак.) за 1958-1981 гг.

Вопіс складаецца з 3-х невялікіх раздзелаў.

Прадмову склала
вяд. архівіст
2019

Н.П. Прынько

* Звесткі атрыманы ад А.А. Падабеда (сына А.С. Падабеда)

А.С.Подобед. Краткая биография.

Подобед Александр Сергеевич (1915-1991) родился в с.Речки Веткинского района Гомельской области в семье учителей. Его отец в годы 1-й мировой войны призвался офицером в царскую армию, потом служил в Красной, крестьянствовал, а в тридцатые годы был незаконно репрессирован. Александр старший сын, в то время учился в Ленинградском институте, увлекался поэзией, сам писал стихи (некоторые даже печатались в литературном журнале «Резец»). После ареста отца его, как сына «врага народа», исключили и, решив попытаться счастья в получении образования на периферии, Александр уехал в г.Киров, где поступил в педагогический институт на литфак. В Кирове он познакомился с местными поэтами А.Алданом и В.Заболотским, был активным участником институтской самодеятельности, посещал студию при областном театре, которым руководила известная актриса и режиссер Лина Семеновна Самборская. У нее способный студиец – Александр начал получать свои первые маленькие роли. Приглашался он и в Кировский ТЮЗ, где им были сыграны уже достаточно серьезные работы – матрос Жухрай («Как закалялась сталь»), судья Ляпкин-Тяпкин («Ревизор»), доктор Ливси («Остров сокровищ») и ряд других.

Но волна репрессий докатилась и до этих мест. Многие преподаватели и студенты Кировского пединститута были арестованы. На общем институтском собрании, громившем «троцкистов», Александр допустил сомнение в виновности одного из своих преподавателей и через неделю был исключен, «как не соответствующий требованиям, предъявляемым советскому педагогу». Могло всплыть и его «социальное происхождение», скрытое при поступлении, и, опасаясь ареста, Александр уехал «за хребты Урала» в Красноярск, где работал бывший худрук кировского ТЮЗа М.С.Шохов, хорошо его знавший. И с 1937 года

А.С.Подобед начал профессиональную работу актера в Заполярном театре им. В.Н.Пашенной в г.Игарке. Параллельно заочно учился в ГИТИСе на театроведческом факультете. Здесь же были осуществлены его первые режиссерские работы: «Последняя жертва», «Хищница», «Баня», «Царь Потап». Во время гастролей театра в Норильске А.С.Подобед по просьбе начальства Норильлага руководил кружком лагерной самодеятельности и довольно близко познакомился с бытом и населением этого острова ГУЛАГа, начиная с его начальника Абрама Павловича Завенягина и до «зэков», таких как дочь Мейерхольда, жена и сын Бухарины, Борис Ефимов и других известных людей страны.

Несмотря на выпавшие испытания, он, как и большинство молодых людей Советского Союза, свято верил Сталину, верил в коммунистическую идею. Арест отца считал справедливым и воспринимал его как преграду для наиболее полной отдачи своих способностей любимой Родине. В начале 40-х годов Александр по велению сердца, не ища для себя каких-либо выгод, вступил в коммунистическую партию, естественно, не сообщив чей он сын.

Война застала его по пути в отпуск, и вместо Черного моря он оказался добровольцем на призывном пункте, а вскоре курсантом Киевского пехотного училища.

При обороне Киева Александр получил и первое боевое крещение, был ранен и эвакуирован вместе с передислоцируемым училищем в г.Ачинск Красноярского края.

Начальником училища был боевой польский генерал Кароль Сверчевский, командовавший в годы гражданской войны в Испании интернациональной бригады и более известный в то время под именем: генерал Вальтер. Александр, как отличник учебы, был назначен командиром роты и оставлен в училище, хотя

рвался на фронт – его родные места в Белоруссии находились под немецкой оккупации, а средний брат Николай погиб под Сталинградом.

После смены начальника училища (Сверчевский был переведен в формируемые польские части) Александр был неожиданно вызван в особый отдел, где ему предложили сотрудничать в качестве доносителя. После достаточно эмоционального отказа последовали незамедлительные «санкции». Опять всплыло сокрытие происхождения и, как следствие, – исключение из партии и снятие с должности командира роты. Александр стал писать рапорты об отправке на фронт и в 1943 году вступает в бои командиром пулеметной роты 225-го стрелкового полка 78-й гвардейской дивизии 2-го Украинского фронта.

В должности командира роты, а затем заместителя комбата участвовал в освобождении Правобережной Украины, Румынии и Польши. За храбрость, проявленную в этих сражениях, был награжден медалью «За отвагу» и орденом «Отечественной войны» II степени. Даже в военной обстановке продолжал писать стихи, многие из которых печатались во фронтовых газетах «Боевая красноармейская», «Красная звезда». Одновременно, вплоть до комиссии партийного контроля при ЦК, добивался восстановления в партии, но всюду исключение подтверждали.

В ходе боевых действий на Сандомирском плацдарме в конце августа 1944 года Александр, командуя штурмовым отрядом, овладел польским городом Дембица, где находился экспериментальный завод по производству самолетов-снарядов ФАУ-1 и ФАУ-2, которыми немцы обстреливали прибрежные города Англии и Лондон. За эту операцию он был награжден орденом «Отечественной войны» I степени и получил личную благодарность И.В.Сталина, которого премьер министр Великобритании У.Черчилль настоятельно просил ускорить захват этого города.

В Германию А.С.Подобед вступил уже командуя батальоном, а в ходе Висло-Одерской операцией назначен начальником разведки полка. 19 февраля 1945 года на пути в Дрездену при взятии населенного пункта Михельсдорф был тяжело ранен и вернулся на Родину инвалидом войны.

К осени 1945 года А.С.Подобед возобновил сценическую деятельность. Работал в различных театрах страны – Усть-Каменогорском, Акмалинском (Целиноградском). Пробовался как драматург. Свои пьесы – «Строители» и «Трудная профессия» поставил в Ставропольском краевом театре. Во время работы главным режиссером Карагандинского облдрамтеатра им.К.С.Станиславского был удостоен звания заслуженного артиста Казахской ССР. После XX съезда КПСС во время «хрущевской оттепели» был восстановлен в партии. С 1964 по 1966 года возглавлял Витебский драматический театр им.Я.Колоса, где поставил спектакли «Король Лир», «Правда и Кривда», «Мой бедный Марат», «Сердце на ладони» и другие.

За плодотворную деятельность в искусстве и в связи с 50-тилетием был награжден орденом «Трудового Красного знамени».

В 1970 году, как инвалид войны, вышел на пенсию. До этого времени руководил театром Краснознаменного Тихоокеанского флота в Хабаровском крае.

За почти 35-тилетнюю работу на сцене поставил более 200 спектаклей, сыграл десятки ролей. Уже будучи пенсионером приглашался для разовых постановок в театры городов Арзамас, Мурманск, Бобруйск и других. Последние годы жизни провел в Витебске, возглавлял театральную студию Дворца культуры УБОН, работал в областном обществе «Знание» – читал лекции об искусстве и эстетике. Скончался 10 сентября 1991г. Похоронен в Витебске на кладбище Мазурино.

№№ п/п	Загалоўкі спраў	Крайнія даты	Коль- касць лістоў	Коль- касць дак-ў	АҚД
-----------	-----------------	--------------	--------------------------	-------------------------	-----

1. ДАКУМЕНТЫ ТВОРЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ А.С. ПАДАБЕДА

1	Альбом з фатаграфіямі ў ролях і сцэн з спектакля тэатра імя Я. Коласа "Кароль Лір", пастаўленага рэж. А.С. Падабедам па п'есе У. Шэкспіра з удзелам І.І. Вашкевіча (у ролі Освальда), П.В. Бялевіча (у ролі Герцага Кануэльскага), Г.С. Дубава (у ролі Шута), А.М. Труса (у ролі Караля Лір) і інш. і таксама ў час падрыхтоўкі да спектакля. З дароўнымі аўтографамі акцёраў да 50-годдзя з дня нараджэння А.С. Падабеда	1965	75	1/54	

* * *

2	Сяргей Пас (псеўд.). "Фантазия на тему "Жизнь" или необыкновенные банальности". Антып'еса ў 4-х спробах зрабіць п'есу. Машынапіс з нязначнай аўтарскай праўкай	1966-1967	67	1	
3	"Писареада". Сцэнарый да шматсерыйнага тэлефільма. Пачатак. Машынапіс з нязначнай аўтарскай праўкай	1970-1979	181	1	
4	"Писареада". Сцэнарый да шматсерыйнага тэлефільма. Працяг. Машынапіс з нязначнай аўтарскай праўкай	1970-1979	179	0	
5	"Писареада". Сцэнарый да шматсерыйнага тэлефільма. Працяг. Машынапіс з нязначнай аўтарскай праўкай	1970-1979	179	0	
6	"Писареада". Сцэнарый да шматсерыйнага тэлефільма. Заканчэнне. Машынапіс з нязначнай аўтарскай праўкай	1970-1979	179	0	
7	"Сияющий перевал" ("День рождения"). Драматычная кампазіцыя ў 2-х частках. Машынапіс з нязначнай аўтарскай праўкай	1979	61	1	

* * *

8	"Вчера, сегодня, завтра. Симфония". Паэма. Машынапіс	1981	16	1	
9	"Как прожитая жизнь". Зборнік вершаў.	1981	165	1	

№№ п/п	Загалоўкі спраў	Крайнія даты	Коль- касць лістоў	Коль- касць дак-ў	АҚД
-----------	-----------------	--------------	--------------------------	-------------------------	-----

Аўтарызаваны машынапіс

* * *

10	Артыкулы пра Карагандзінскі рускі драмтэатр, тэатр Ціхаакееанскага флоту.
Выразкі з газет	1961-1970	6	5	
11	"Наш современник Писарев". Артыкул да 140-годдзя з дня нараджэння Д.І. Пісарава.
Варыянты.
Аўтарызаваны машынапіс з нязначнай аўтарскай праўкай	1980	29	2	

2. ПЕРАПІСКА І ДАКУМЕНТЫ ДА БІЯГРАФІІ А.С. ПАДАБЕДА

12	Перапіска А.С. Падабеда з загадчыкам аддзела крытыкі газеты "ЛіМ" У.І. Аніскевічам па пытаннях друкавання водгуку А.С. Падабеда на кнігу П. Васілеўскага і твора А.С. Падабеда "Писареада"	1980	8	6	
13	Пісьмы А.С. Падабеда да супрацоўніцы БДАМЛМ В.Л. Тумашчык з кароткімі біяграфічнымі звесткамі	1980	9	2	

* * *

14	Аўтабіяграфія, характарыстыка на А.С. Падабеда, напісаная начальнікам Карагандзінскага прамысловага абласнога упраўлення культуры С. Асаінавым.
Аўтограф А.С. Падабеда, машынапіс | 1964, 1981 | 2 | 2 | |
|----|--|------------|---|---|--|

* * *

15	Гастрольная афіша спектакляў Карагандзінскага рускага драмтэатра імя К.С. Станіслаўскага (галоўны рэжысёр А.С. Падабед)	1964	1	1	
16	Афіша тэатральнага сезона Драматычнага тэатра Ціхаакееанскага флоту (галоўны рэжысёр А.С. Падабед)	1969	2	1	
17	Афіша спектакля Драматычнага тэатра Паўночнага флоту "Сослуживцы" Э.В. Брагінскага, Э.А. Разанава (рэж. А.С. Падабед)	1971	1	1	
18	Афіша спектакля Магілёўскага тэатра драмы і камедыі "Весёлый тракт" Б.Л. Васільева (рэж. А.С. Падабед)	1973	1	1	
19	Афіша творчай сустрэчы А.С. Падабеда аб	1973	1	1	

№№ п/п	Загалоўкі спраў	Крайнія даты	Коль- касць лістоў	Коль- касць дак-ў	АКД
-----------	-----------------	--------------	--------------------------	-------------------------	-----

эстэтыцы "Прекрасное - есть жизнь" у г. Віцебск

3. ДАКУМЕНТЫ ПРА А.С. ПАДАБЕДА

20	Артыкулы пра тэатральныя сезоны, гастролі Карагандзінскага рускага драмтэатра імя К.С. Станіслаўскага і творчыя сустрэчы А.С. Падабеда ў г. Алма-Аце, г. Фрунзе і з рэцэнзіяй на спектаклі "Дядя Ваня", "Иван Рыбаков", "Левониха на орбите" і інш. (рэж. А.С. Падабед). Выразкі з газет	1960-1966	9	9	
21	Г. Шчарбіна. "Возраст театра". Артыкул пра Карагандзінскі рускі драмтэатр імя К.С. Станіслаўскага з упамінаннем А.С. Падабеда. Адказы А.С. Падабеда на пытанні рэдакцыі часопіса "Театр". Выразкі з часопісаў	1962	7	2	
* * *					
22	Рэцэнзіі на спектаклі А.С. Падабеда "Домик у моря", "Коллеги", "Я люблю тебя, жизнь" і інш., пастаўленыя ў Карагандзінскім рускім драмтэатры імя К.С. Станіслаўскага. Выразкі з газет	1958-1964	11	11	
23	Рэцэнзіі і інфармацыя на спектаклі А.С. Падабеда "Король Лир", пастаўленыя ў Карагандзінскім рускім драмтэатры імя К.С. Станіслаўскага і тэатры імя Я. Коласа. Выразкі з газет	[1958]-1966	9	9	
24	Рэцэнзіі на спектаклі А.С. Падабеда "Праўда і крыўда", "Сэрца на далоні", пастаўленыя ў тэатры імя Я. Коласа. Інтэрв'ю карэспандэнта неўстаноўленай газеты з А.С. Падабедам. Выразкі з газет	1965-1966	6	6	
25	Рэцэнзіі і інфармацыя на спектаклі А.С. Падабеда "Лейтенант Шмидт", "Офицер флота", "Под каштанами Праги" і інш., пастаўленыя ў Драматычным тэатры Ціхаакеанскага флоту, "Сослуживцы", пастаўленага ў Драматычным тэатры Паўночнага флоту. Выразкі з газет	1967-1972	11	11	
* * *					
26	Фатаграфія А.С. Падабеда, індывідуальная	1978	1	1	

У дадзены вопіс унесена 26 (дваццаць шэсць)
спраў з № 1 па № 26 , 77 дакументаў.
Вопіс склала і апрацоўку
фонда зрабіла

Дакументы прынялі:

" _____ " _____ 20____ г.